

Edinost — izvenredni ponedeljek — vsak dan zjutraj.
Franciška Asiškiga štev. 20, I. nadstropje. — Dopisništvo. — Nefranciskana pisma se ne sprejemajo, roki izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Edinost. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec 1.000. — In celo leto 10.000. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stotink; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 1.000, oglasi denarnih zarodov mm po 1.200. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa 1.200. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Franciška Asiškiga štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Italijani in Slovani

Včeraj omenjeni članek v glasilu tržaških republikanov „L'Emancipazione“ slove v glasilih potezati.

Kakor brenčanje nadižne mušice, kroži po dnevnikih vseh vrst vest, da se bližajo direktnim pogajanjem med Italijo in Jugoslavijo. Sporazum, ki se ni mogel doseči na lepem obrežju v Palanži, bodo skušali doseči v Benetkah — v them miru starih lagun sprčo pomorskih spomenikov benečanske civilizacije, ki pričajo svetu, kako je na zemlji vse minljivo, kako čas prevrača vse: ljudi, stvari, civilizacije.

Govore, da v Benetkah; morda pa v kakem drugem mestu.

V tej diplomatski igri s pogajanjem med Italijani in Jugoslaveni gre za usodo dveh narodov; od tega sestanka dveh razsrjenih nacionalizmov je odvisna tudi naša (italijanska) bodočnost.

Umesno je torej, da tudi mi, skupina idealistov, bojevnikov, mislecev, ki smo v bojih brez odmora ob teh mejah razumevali težke vzroke obeh narodov, borečih se med seboj, ki smo čuli sunke ljubezni do domovine: da tudi mi izročimo na tem predvečerju svojo besedo vere.

Mi, ki stojimo na vzvišeni straži mazzinijanskih načel, ki nismo gluhi za besede Nikole Tomasea, ki je smelval, da ste sestri obe plemevi na Jadranu: mi bi hoteli, da se med obema narodoma ustalijo odnosi na podlagi vzajemne pristranosti, prijateljskega zaupanja in uverjenja o skupni bodočnosti vsega ozemlja, ki je obkroženo valovi tega pregreškega morja. Ne bi hoteli, da bi politika sovraštva in strupa postala večina; ne bi hoteli, da bi se meso in duša še nadalje trgala v boju brez odmora in brez nade; ne bi hoteli, da se bodočnost dveh nesrečnih narodov zaplete v mreže večnega spora.

Zato zahtevamo, da se, ko so razorožene vojske, pristopi k razoroževanju duhov. Na tej in oni strani otinskih jarkov — imamo še duha god orožjem Treba razorožiti.

Mozje, ki bodo razpravljali o našem medsebojnem narodnem miru, morajo se zavedati, da imajo za seboj čut mirnosti, ne pa boj razpaljenih strasti. Treba, da si — predno pristopijo k zeleni miri — slovenski nacionalizem prilepih in očisti primerno preostre nohte; a tudi mi z naše strani si moramo nekoliko očistiti roke. Ne absurdni in pretirani odrek in odstopov, in ne absurdnih in pretiranih zahtev. Treba, da Jugoslaveni razumeti naše potrebe, ki ne moremo odnehati od njih. Meja mora biti v dobrem soglasju z naravo. Zemljopisna in zgodovinska ozemlja se ne puščajo razkosati po kapricah ljudi, pa naj bi pijejo čaj iz kamelije, ali pa so veletržci z vinom. Kakor se ne more Dalmacija razdeliti v frakcije, tako se ne more razbivati enotnosti Julijske Benečije. Kakor se ne morejo žrtvovati in udajati slovenske manjšine v okviru italijanskih meja, istotako se ne morejo žrtvovati in udajati italijanske manjšine v Dalmaciji. Treba, da se narodnim manjšinam zagotovi pravica do življenja. To je temeljna točka sporazuma.

Vse ostalo je podreleno pomembnosti. Ko ves svet razpada pod slovesni vzhvižji novega življenja, kjer naj bi se mi mogli kristalizirati v duševnosti, ki je definitivno in absolutno predvidana? Mi ne smemo motriti narodnih manjšin kot nevarna sredstva kredenističnega olajanja, marveč kot sporne točke, kot predhodne mostove med dvema civilizacijama, ki hoče in morete živeti v soglasju. Zato ravno zahtevamo, naj se Slovanci Julijske Benečije dovole vse pravice, ki jih uživajo državljani Italije; in isto zahtevamo za Italijane v Dalmaciji.

Zahtevamo, da se slovenskemu pokredelskemu prebivalstvu, ki je zaženejo nove meje, dovole najrazsežnejše pravice. To je edina način, ki more preprečiti povod novega frendenizma. Slovenske šole Slovanci na Krasu in v Istri, italijanske šole Italijanci v Splitu, Trogiru, Dubrovniku. Iz kratka: pravica do življenja enim in drugim.

Na to vprašanje člankar: ali bodo hoteli slišati našo besedo? Ogovornik: Ne udajamo se iluzijam. Tudi če pride na sestanko do sporazuma, bo to se sporazum med vladama, ne pa dogovor med narodoma! Ali radi tega ne bo uničena naša beseda za mir — za narodni sporazum. Mi vidimo v kmethi Krasa svoje brate truda, v državljanih Italije slovenske narodnosti ljudi, ki delajo in se trudijo z nami v naši veliki rodbini in ki nam bodo mogli biti ob strani v novih bojih za novo slovečnost.

In hoteli bi, da čujejo to našo besedo ravno mi, ti naši novi bratje! Mi, ki smo vztrajali na tej zemlji, ki poznamo Kras in notranjo Istru, vemo, da je slovensko prebivalstvo skromno in delavno. Njega življenjske in narodno čustvovanje treba spoštovati. Morejo postati kal iskrenega prijateljstva med obema narodoma, ne pa ognjišče sovražnosti. Ali istotako morajo tudi Slovani smisliti naše brate v Dalmaciji. To je naša misel.

Ponavljajot možnost, da se tudi nova pogajanja izjalovijo, zaključuje članek v „Emancipazione“: „Ne nadejamo se ničesar od vlad. Imamo pa polno zaupanja do obeh narodov. Tudi ona dva pripravljena — pa ne za kulisanje — da razprita, v znak markske, kar zagaja poti in ki treba razbiti v blagor in zdravje sveta.“

Nekoliko pripomb pisemo na drugem mestu.

Slovenske ljudske šole v Gorici na načrtih mestnega šolskega sveta

Ker mestni šolski svet ni razglasil, kako mišl urediti slovenske ljudske šole v tekočem šolskem letu, je povprašalo zastopstvo slovenskih staršev za pomoč na mestnem munipalijem in izvedelo sledeče: Vpisalo se je 606 učencev za slovenske ljudske šole. Od teh pri-

Dr. Anton Pozar, zupnik

Kopriva — L

de na prvo in drugo šolsko leto 367 učencev, za višje razrede pa 239 učencev. Za prvo šolsko leto se obnavlja trije razredi za dečke, dva razreda za deklice; za drugo šolsko leto pa dva razreda za dečke in en razred za deklice, skupaj osem razredov. V teh razredih bi se učenci učili italijanske, da bi bili potem sposobni za pouk v italijanskem jeziku od tretjega razreda dalje.

Dosedaj prijavljeni učenci za višje razrede 239 po številu, se po namenih mestnega šolskega sveta porazdelijo v italijanske razrede ljudske šole, kjer se izberejo posebni učitelji, ki morejo pomagati slovenskim učencem, alko bi imeli težave z italijanskim učnim jezikom. Slovensčina bi se učila le kakor svobodni predmet za one, ki se bodo oglašali za to.

Takoj ureditev ljudske šole za slovensko mladino pač ne more zadovoljiti nikogar, razen onih krogov, ki se ne morejo odpovedati nakanam, da bi poitalijanci našo mladino v mestu. Slovenski starši odklanjajo radi tega tako ureditev in zahtevajo, da se odprejo naši mladini v mestu ljudske šole s slovenskim učnim jezikom, kakor nam pritožbo po zakonu, ne da bi bila naša mladina stignena učiti se italijanskega jezika v večji meri, nego je potrebno. Upravičeno se moramo vprašati, kakaj noče mestni šolski svet za 239 učencev višjih razredov odpreti posebnih vzorednic, ko vendar zadostuje to število za šest samostojnih razredov? Ali bi imelo teh 239 učencev možnost za vstop v tretji do osmi razred ljudske šole s slovenskim učnim jezikom, bi mogli uspešno napredovati. Po namelih mestnega šolskega sveta je pa vsak napredek izključen, ker ti učenci gotovo ne znajo toliko italijanskega jezika, da bi mogli z uspehom slediti pouku v tem jeziku.

Zahtevamo, da se odprejo vsi razredi ljudske šole do najvišjega s slovenskim učnim jezikom, ker se je zanje razrede prijavilo zadostno število učencev. Vsaka druga rešitev je protizakonita in krivična. Proti temu, pa, da se sli slovensko mladino v italijansko šolo, odločno protestiramo, ker je to očiten poizkus za vzgajanje janičarjev in to še vrhu tega, na stroške slovenskih davkoplačevalcev!!!

Po plebiscitu na Koroškem Jugoslovenci glavovalnega pasa A ne izprazni

CELOVEC, 20. Kljub posredovanju mednarodne komisije so ostale jugoslovenske čete v ozemlju, ki bi na podlagi plebiscilnega izida pripadlo Nemški Avstriji.

Proučevanje novega ukrepa za izpraznitev koroškega ozemlja

PARIZ, 20. Konferenca posojnikov je začela proučevati nov ukrep, ki se ima narediti v Belgradu, da se zadobi izpraznitev koroškega ozemlja, ki je zasedeno po jugoslovenskih četah.

Jadransko vprašanje

SESTAVA JUGOSLOVENSKE DELEGACIJE

BELGRAD, 21. Pri zadnji seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da bosta prideljena delegaciji, ki obstoji iz dr. Trumbića, dr. Vesnića in Stojanovića, Pavlović kot prvi in Anas-tazić kot drugi tajnik. Delegatom so prideljeni tudi vojaški izvedenci. Z ozirom na odhod delegatov in predložitve poganjanja piše »Pravda«: »Naša delegacija ima odstopati nočjo. Dejstvo, da se udeležila pogajanj ministrskega predsednika obeh držav, dokazuje, kolike važnosti so ta sklepna pogajanja. Sicer pa ne moremo z gotovostjo povedati, ali dovedejo pogajanja do izida, ki ga pričakujemo. Danes ob 10 uri se sestane ministrski svet pod predsedstvom regentovim, da razmotriva, se enkrat o smernicah, ki se jih morajo držati delegati. Delegatom je poverjena obsežna polnomoč.«

POGAJANJA KMALU PRIČNO

TRST, 21. »Piccolo« ima danes sledečo brzojavko iz Rima: Pogajanja o jadranskem vprašanju niso bila nikakor odložena, kakor so pisali nekateri listi, temveč kmalu prično.

Kraj, kjer se sestanejo jugoslovenci in italijanski delegati, se ni natančno znan. Najbrž se bodo vršila pogajanja v Isoli Belli, v zgodovinskem gradu Gilberta Borromea. V Palanži bi pa prišle telegrafične komisije za jugoslovensko-italijansko konferenco.

SLOVANSKI SVET Rusija in Poljska

Te dni sta se nudila v Ljubljani generalni konzul poljske republike v Zagrebu Aleksander Szcepanik in Stanislav Roszkowski. Poslednji je izjavil v razgovoru, da so se razmere v poljski republiki zelo konsolidirale. Večino tvorijo v vladi, ki je koalicijska, prišle najmočnejše stranke na Poljskem, poljske kmetijske stranke, katere glavna programna točka je agrarna reforma. Za njim pridejo socialni demokrati, napredni meščanski narodno-demokratska stranka. O reakciji v državi, ki ima splošno, vseobčo, tajno, proporno pravo glasov brez razlike spola, ni govora. Z Ukrajino je poljska republika zdaj v zelo dobrih odnosih. Kar se tiče Rusije, so razmere tam bolj ekspanzivne politike, ki se razprostira na vzhod in zapad, so boljševiki izčrpali vse sile države. Produkcije ni, zaloge se izčrpajo, prometna sredstva bolj in bolj propadajo. Mase so šle na vojno s Poljsko radi belega kruha in manufakture. Nacionalno misel so le izrabljali; sicer so ruski boljševiki slejkoprej fanatizirali internacionalisti. Brusilov ne igra nobene vloge. Vsakemu rdečemu gardistu so obljubili, ako se Varšava zavzame, 1500 rubljev na roko in šest dni svobodnega grabljanja. Po porazu so cele čete teh vojakov pre-

stopile v rusko nacionalno armado generala Balahoviča. Ta armada se formalno podčinjuje generalu Wranglu, operira pa na zapadni fronti. V Varšavi se nahaja odbor ruskih nacionalnih krogov, na čelu jim stoji socialist Savinkov, potem izvestni Merezkovski ter Filozofov. Vsi ti izrecni demokrati delajo za prekrat, da se vrže sovjetski režim. Ruski kmet je deloma zato tako pasiven ter se ni zganil zoper boljševizem, ker se boji, da bi mu nov režim ne vzel zemlje. Kajti zemlja je zdaj trdno v rokah kmetov, ker boljševiki nikakor niso mogli izvesti socializacije zemlje, razlastitve kmetijske posesti in izenačenja. Poljsko delavstvo se je odvrnilo od boljševizma. K temu so mnogo pripomogli Poljaki, ki so se v temilu tekot let iz Rusije. Armada, ki je branila Varšavo pred boljševiki, je sestavljena iz delavcev in drugih inteligentov. Roszkowski se je tudi zelo zanimal za razmere v Jugoslaviji in vzel z zadovoljenjem na znanje, da žele Jugoslaveni vroče, prosvita demokratične Poljske, ki naj bi postala most med zapadom in rešenično nacionalno, demokratsko Rusijo ter tako pripomogla k kulturnemu zblizanju vsega slovstva.

Zasedba volinske in podolske premirne črte VARŠAVA, 20. Poročilo vrhovnega štaba pravi: Naši oddelki so začeli zasedati volinsko in podolsko premirno črto. Ko smo odbili sovražnikov napad, smo zasedli Miropolj, Dubor, Piraspol in Novo Konstantinovo.

General Budjennyj z ukrajinjskimi vstaji proti boljševikom

HELSINGFORS, 20. Ruska agencija poroča: Iz vesti, ki so došle boljševističnim listom se doznavajo, da je general Budjennyj v zvezi z ukrajinjskimi vstaji in da sodeluje z njimi proti boljševikom. Komjentski oddelki razvijajo svoje delovanje posebno za četam rdeče vojske, v katerih vlada velik obup. Komisar dvanajste armade je razpisal nagrado na glavo Budjennyja.

Ekspedicija za prehrano na Ruskem

HELSINGFORS, 20. »Krasnaja Gazeta« piše, da je ekspedicija za prehrano začela svoje delovanje v ufski, samarski in saratovski guberniji; vsak oddelki se setavljen iz enega bataljona pelote, pol eskadrona konjenice, iz dveh topov težke artilerije, iz enega bataljona komunističnih delavcev in enega oddelka za propagandno službo. Ekspedicija ima namen, prisiliti kmete, da izročijo svoje žito.

Sovjet in armenska železnica

TIFLIS, 21. Armenska vlada je zavrnila sovjetski ultimatum, ki je zahteval, da da armenska vlada ruskim komunističnim četam armensko železnico na svobodno razpolago.

IZ JUGOSLAVIJE

Ministrski svet o »redu i radu«

BELGRAD, 19. Pred par dnevi je ministrski svet razpravljal o naredbi o »redu i radu« ter o poblastitvah, katere naj da vladi narodno predstavnostvo. Naredba o čuvanju javne varnosti in reda, za katero zahteva vlada poblasti od parlamenta, bi imela vsebovati samo osnovna načela, ki bi se s posameznimi odredbami specifičirala. Posebno obsežna so poblasti glede zatiranja hajduštva. Vlada zahteva odobrenje za osnivanje sodišč »dobrih ljudi«. Ta sodišča bi se imela brigati za zapuščeno dečo. V borbi proti drobnim se uvede kazni do 5 let. Posebne odredbe so izdane proti propagandi, ki meri na to, da se naslino izpremeniti današnji državni in družabni red.

Jugoslovenci konzul v Chicagu

V obveščene interesirancev se obnavlja, da je naslov novoustanovljenega generalnega konzulata Hrvatstva SHS v Chicagu: Consul General ob the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes 113 F. O. Dearborn, St. Chicago Ill. U. S. A. V njegovo jurisdikcijo spadajo te države v Severni Ameriki: Arkansas, Illinois, Indiana, Iowa, Kentucky, Louisiana, Michigan, Minnesota, Missouri, Tennessee in Wisconsin.

Razne brzojavne vesti

Oficijozni sestanek sveta Zveze narodov pri Huymansu

BRUSELJ, 20. Svet Zveze narodov je imel danes predpolno oficijozni sestanek pri Huymansu. Sestanka so se udeležili Balfour kot zastopnik Anglije, Tilton kot zastopnik Italije, Quinones de Leon kot zastopnik Španje, brazilski zastopnik Cunha in grški zastopnik Calemarios. Med sestankom, kateremu je predsedoval Huymans, se je sestavil dnevni red za dela imenovanega sveta, naker se je sklenilo, da se bo kot prvo vprašanje razpravljalo vprašanje Eupena in Malmédya. Nadalje se bo bavil svet z bodočim statutom za Armenijo, z organizacijo borbe proti tifusu in z zadevo radi stroškov za komisije, ki so bile ustanovljene od sveta Zveze narodov. Svet je bil obveščeno o nekem protestnem pismu nemškega ministra za zunanje zadeve glede vprašanja parlamenta. Prvi uradni sestanek se bo vršil dneva popoldne.

Zasedanje sveta Zveze narodov

BRUSELJ, 21. Na desetem zasedanju je svet Zveze narodov vzel v pretres armenske zahteve in je potrdil sklep glede plebiscita v okrajih Bupen in Malmédya. Nato je bila pozvana poljska vlada brzojavno, naj ne zadržuje litvinskega delegata, ki ravnokar potuje skozi gđanski koridor k zasedanju sveta. Proučevalo se je tudi vprašanje epidemskih bolezni, kolere in tifusa. Daje se je rešilo vprašanje, kolje poravnava stroške za razne mednarodne proučevalne komisije, in je bila povabljena vojaška strokovna komisija, da se loti vprašanja razorožitve. Odobrite so se tudi določbe za reparacijo vojnih ujemikov čez baltsko morje. 15 tadj bi prevzalo ujetnike v domovino, in sicer povprečno 8000 mož na teden. V mesecu septembru je bilo 100.000 mož repara-

triranih. Sovjetska vlada je pripravljena, da spravi v Novorostok 7000, v Vladivostok 20.000 mož, ki se vrnejo preko Trsta. Svet se je pečal z italijansko pomočjo za reparacijo ujetnikov čez Črno morje. Čez Vladivostok prišelje 4 ladje še pred Božičem 6500 mož. V vzhodni Sibiriji je še 30.000 vojnih ujemikov. V Berlinu se je ustanovil osrednji urad, da podpira še ne osvobojene ujetnike. Urad je mednarodni in se zove Nansenova Inštitucija.

Razkoj med nemškimi neodvisnimi socialisti BEROLIN, 20. Neodvisni socialistični poslenci v Reichstagu so se razkrojili v dve skupini: v desno, ki šteje okoli 90 članov in v levo, ki jo zaveje Eichhornova skupina in ki šteje 22 članov.

Neodvisni socialisti v Reichstagu so ušli proti izgonu Zinovjeva in Losovskega: protest in zahtevati, da se prekliče izgon proti dr. Crneju, profesorju na berlinskem vseučilišču. Socialisti so opozorili na težke posledice, ki bi jih utegnilo imeti nalaganje 810.000 možnih krav s strani reparacijske komisije.

Reichstag potrdi izgon boljševikov Zinovjeva in Losovskega

CURIH, 21. Včeraj je razpravljat Reichstag o interpelacijah socialistov učotih so izgonu ruskih boljševikov Zinovjeva in Losovskega. Socialistični poslanec Rosenfeld je označil postopanje vlade kot politično budalost, proti kateri morajo nastopiti nemški delavci kakor en mož. Obilo smeha je izzval govornikov poziv, naj se vendar enkrat nehajo s terorističnim postopanjem proti miselnemu gibanju. Nato je odgovoril minister zunanjih poslov, da se o izgonu sploh ne more govoriti, ker je bilo dovoljeno omenjenima ruskima delegatoma začasno bivanje v Nemčiji, da pa je določen rok potoke. Da pa sicer ruska delegata nista držala svoje obljube, da se bosta v Nemčiji vzdrževala vsakega političnega udelestvovanja. Ki stvari so se oglašile še drugi govorniki, med njimi Bernstein, ki je opozarjal, da tu sploh ne gre za preganjanje in tlačene temveč za preganjalce in tlačilce. Razun skrajne tevice odobri ves Reichstag ministrova izjava.

Tudi v Italiji ju ne marajo

BEROLIN, 20. Zinovjev in Losovski sta bila od italijanske vlade uradno obveščena, da jima ni dovoljeno prekoračiti meja italijanskega kraljestva.

Na Rusko smejo samo komunisti

PRAGA, 21. Kakor poroča »Pravo Lidu« so zadržale sovjetske oblasti v Rvalu nekomunistične člane češkoslovaške socialistične proletarske komisije, ki je ravnokar odšla na Rusko. Komunistični člani pa so dobili dovoljenje potovati na Rusko. To dejstvo, pravi »Pravo Lidu«, dokazuje, da dopušta sovjetska vlada samo agitatorje, ki so dobre volje, ne pa osebi, ki potujejo v proučevanje. (Da je izzvala opazka postanka Rosenfelda v Reichstagu o priklki debate radi izgonu boljševikov Zinovjeva in Losovskega, da naj se neha vendar s terorističnimi sredstvi proti svobodnemu miselnemu razumu, obilo smeha, je potemtakem umljivo. Op. ured.)

Letni stroški za plače državnih uradnikov

BEROLIN, 20. Po načrtu, ki je bil predložen državnemu zboru, znaša skupna letna svoja stroškov za plače državnih uradnikov buje 11 milijard mark.

Zračna proga Rim - Verona - Monakovo - Berolija

BEROLIN, 19. »Lokal Anzeiger« poroča, da so tovarne Rumpel začele pogajanja z italijansko vlado za ustvaritev zračne črte Rim-Verona - Monakovo - Berolija; zaključitev pogajanj je baže zelo blizu.

Kako se razdeli nemški premož

PARIZ, 20. Od dveh milijonov ton premoga, ki jih mora po sporazumu v Spa izročiti Nemčija, dobi Francoska 1,365.000 ton, Italija 200.000, Belgoska 287.000, Luksembur 148.000. Pri razdelitvi so se natančno upoštevale količine, ki jih je določila Senzermenska mirovna pogodba, kjer se je odkazal Francoski večji delež z ozirom na dejstvo, da je veliko število francoskih premogokopov razdejanih.

Ratifikacija mirovne pogodbe z Nemčijo s strani Zedinjenih držav, odvina od Wilsona

WASHINGTON, 20. V nekem govoru je senator Root izjavil, da bi bile Zedinjene države ratificirale mirovno pogodbo z Nemčijo in bi bi pristale k Zvezi narodov, če bi bil Wilson hotel.

Neresnične vesti o ostavki francoskega vojnega ministra

PARIZ, 20. Neka nota agencije »Havas« pravi: Vest o spetih med vojnim ministrom Andrejevem Lefevrem in nekaterimi vladnimi člani radi nekega zakonskega nabra ministra so popolnoma neutemeljene. André Lefevre nima nikakega namena podati demisijske, pač pa se boče brani v parlamentu in delati na to, da bi se odobrli načrt, ki ga je on predložil.

Uvedba direktnih mednarodnih vlakov

PARIZ, 20. Konferenca za polne liste je predlagala enoten tip mednarodnega polnega lista in zahtevala uvedbo direktnih mednarodnih vlakov, ki bi vezali velika glavna mesta.

Svetovni rekord v hitrosti

PARIZ, 20. Zrakoplovec Sadi Lecoine je uradno dosegel rekord v hitrosti; preletel je 1 km poči s hitrostjo 302 km in 529 m na uro.

Razpravljanje o irskem vprašanju v dolni zbornici

LONDON, 20. Dolnja zbornica. Razpravlja se o irskem vprašanju; Henderson zahteva v imenu laburistične stranke, da se naredi nemudoma preiskava radi represalij, in pristaja na to, da preneha na Irskem politična vojaškega terorizma, da se tako lahko pride do spora-

zumne rešitve vprašanja. Državni tajnik za Irsko odgovori, da prihajajo informacije o razpresaljih v prvi vesti od neke močno organizirane propagandne zveze, ki pretvarja dejstva na način, da zmanjšujejo ugled Anglije. Govornik odklanja obtožbo protikrajevski oboroženi sili in predvideva skorajši konec brutalnega vladanja na Irskem. Robert Cecil pravi, da je potrebno, da se proti obtožbam uvede zahtevana preiskava; Asquith se pridruži tej zahtevi. Bonar Law spominja Asquitha, da je za časa njegovega ministrskega predsedstva leta 1918. vlada deportirala 1836 Ircev, dočim je vlada Lloyd Georgea deportirala samo 24. Mi bomo dali Irski — nadaljuje govornik — vse ukrepe, ki bomo smatrali za pravilne in primerne; po dobro premišljenem proučevanju vprašanja pa ne storimo ničesar, ki bi se moglo zdeti privoljenje k razbojništvu. Končno je bil Hendersonov predlog odklonjen s 346 glasovi proti 79.

Tewfik paša sestavi novi turški kabinet

CARIGRAD, 19. Šifčan je poveril Tewfikpa paši nalogo za sestavitve novega kabineta.

Politične vesti

Zborovanje združenj za Zvezo narodov v Milani zastopnik jugoslovanskega združenja za ligo narodov, univerzitetni prof. dr. Leonid Pitamic, naslednji predlog glede jadranskega vprašanja: Velika važnost tega vprašanja z ohranitev svetovnega mira je notorična. V eminentnem internacionalnem interesu je, da se končno reši to vprašanje, ki postaja od dne do dne bolj pereče, po principih internacionalne pravdnosti. Vred tega si dovoljujemo predlagati, da federacija združenj za ligo narodov predloži svetu Društva narodov, naj su uredi vprašanje Primorja in vzhodne obali Jadranskega morja ter svobode tega morja na način, ki bo zagotavljal trajen mir. Edina možnost doseči ta namen je rešitev po željah prebivalstva samega v spornem ozemlju. — Ker pa je komisija, v kateri je bil ta predlog stavljen, z vsemi glasovi proti ruskeni in jugoslovenskemu glasu (Francoski in Italiji so se vzdrževali glasovanja) sklenila, naj sedaj konkretna vprašanja ne pridejo v razpravo in naj se kongres bavi le z onimi splošnimi vprašanji, ki se nanašajo na funkcijoniranje Društva narodov, je bila razprava tega vprašanja preprečena. Vendar je jugoslovanski delegat dosegel, da bo njegov predlog tiskan in priložen zapisniku in poročilu, ki bosta razposlana vsem združenjem. — Tudi ruska delegacija se je zanimala za rešitev jadranskega vprašanja potom plebiscita. — Nadalje je delegat jugoslovanskega združenja izjavil, da more naše združenje pristati na splošno razorožitev le tedaj, ako se prej razorožijo Nemčija, Avstrija, Madžarska in Bolgarija.

Med slovenskimi socialnimi demokrati in komunisti. Poročajo nam: V nedeljo zjutraj se je vršil v Ljubljani volilni shod socialnih demokratov v veliki dvorani hotela Union. Poročal je Elin Kristan o pripravah za volitve v konstituanto in pozival delavstvo, naj odda svoje glasove socialni demokraciji. Komunisti, ki so se bili zbrali v precejšnjem številu na tem zborovanju, so vzdignili proti Elinu Kristanu hrup in ropot, da je moral prekiniti svoj govor in je nastala nevarnost, da se shod razbije. Predsednik zborovanja je skušal z vsemi silami miriti komunistične duhove. Ali, malo je manjkalo, da se ni začel v dvorani pretep med socialno-demokratičnimi in komunističnimi delavci. »Živela sovjetska republika« »Živela tretja internacionala« »Živela soc. revolucija« je pretresalo zborovalno dvorano. Da se prepriči najhujše, se je oglašil k besedi sodrug Goluh, in je pozival komuniste k disciplini, češ, da je vsaka nediscipliniranost le v prid in korist meščanskim strankam. Nikar ne kričite po socialni revoluciji, ko je Lenin sam izjavil, da moramo biti veseli, če se socializem udelevi v 50 letih. Lenin je vendar v vprašanja socialne revolucije merodajnejši in razsodnejši od nas vseh. Vi hočete socialno revolucijo, a niste mogli izvesti niti bojotka proti Ogrski. Kaj je napravil komunistični proletarijat, ko je vlada razveljavila komunistične občinske mandate in razglašala komunistične občinske zastopce? Nič! Mirno je prenesel vse nasilje in popljal vso krivico. Kako morejo zahtevati sovjetsko republiko ljudje, ki niso v stanu braniti niti komunistične občine? Po teh izjavah sodruga Goluh je nastal v dvorani mir in E. Kristan je mogel nadaljevati svoj govor. Razpravljaj je o pomenu bodoče konstituante in izjavil, da sta avtonomija in centralizem velika fraza. Pobijal je misel, da bi železnice bile upravljane avtonomno in se ljuto boril proti tej nameri, ki je v Jugoslaviji nihče nima. Nato je govoril proti šolski avtonomiji. Ako bi slovensko ljudstvo odločevalo samostojno o svojem šolstvu, bi Slovenci po mnenju Kristana zagazili v »srednji vek in nazadnjaštvo. Zato zahteva Kristan glede šolstva »enoten zakon« to se pravi izenačenje z Makedonijo in Albanijo. Nadalje se je E. Kristan boril z vso silo proti socializaciji, češ, da delavci niso sposobni za to. Kako more delavstvo

čeva, da-li tudi to ozemlje — misli Julijsko Benečijo — istotako kot Dalmacija, tvori zemljepisno in zgodovinsko enoto. Najdanejša pa me morajo oporekati, ko zavajam italijansko javnost v povsem la in temeljno krivo vero, da slovenski življenjski padelelo in poljedelsko prebivalstvo, da je torej pisec izključuje iz mest in središč. Tako trditve je napisal te dni tudi »Il Resto del Carlino« v strupenem članku in je nanje oprl svojo trdno vero, da se to slovensko prebivalstvo da hitro in z lahko italijanizirati, ker da je padelelo prebivalstvo povsem in v vsem odvisno od središč. (Kako kriva in v kričnem nasprotju z dejanskimi razmerami je ta trditev, hočem pokazati ob drugi priložnosti). Istotako odločno moramo grajati avtorja teh sicer vse priznanih vrednih izjav, avtorja tega, da — govorec o slovenskem prebivalstvu Julijske Benečije — pozna le padelelo prebivalstvo Kraina in notranje Istre, kakor da v lepem goriskem predelu ne živi rod, ki je po svojemu čustvenstvu prek in prek izključno slovenski, s tako živo in odlično narodno zavestjo, da bi vsak poizkus italijanizacije naletel na najsilnejši odpor vse kompaktne mase in bi prišlo ravno do tega, kar bi hotel člankar v »L'Emancipazione« preprečiti za vse čase: do novih stridnih narodnih bojev, do novega in poostrejšega sovražstva. — Sicer pa moramo priznati člankarja hvalavredno in v italijanskem časopisu redko resnost vlog, namenov in hotenj: pogum do odkrite besede. Svojega pr. odkrito odreka — Dalmacija — v svojemu zaslugu pa mu štejem, da ne stavlja svojih nad v diplomate, marveč v dobri misli obeh narodov, ki naj svojim drugodnim čustvom zagotovita popolno svobodo, ne prikrivajo pravice in vse pogojne za samostojno narodno življenje! In da — sledenje — goji trdno vero, da končno pride do sporazuma, ker mora priti! Italijanijo: je to redek in razveseljiv pojav v italijanskem taboru.

K žalostnem poglavju o olovstvu v Istri. Pred tednom dni smo pričeli razpis izpraznjenih definitivnih učiteljskih mest od strani kopenskega civilnega komisarija. Iz tega razpisa izhaja, da je ničmanje, nego 58 — čitatelj osem in petdeset — učiteljskih mest nezasedenih v samem kopenskem političnem okraju. Bojimo se, da če 58 slovenskih in hrvatskih nezasedenih učiteljskih mest zadavljajo večino jugoslovanskih šol v okraju. Nečemo razpravljati o vzrokih. Vemo, da so to neposredne in poslednje posledice vojne, ki jih bo naš življenjski — v Istri nič manj, nego na razdejanih Goriskem — trpel še mnogo časa. In to ravno na polju, ki je največje važnosti za kulturni, socialni in tudi gospodarski razvoj ljudstva: na kulturnem polju. Koliko pa da so zakrivilo to žalostno stanje politični vzroki, ki narinajo smeri tudi merodajnih činiteljev: o tem danes ne moremo govoriti. — Poglejmo raje na drugo stran: isti uradni razglas z dne 8. oktobra navaja tudi razpis za ljudske šole z italijanskim učnim jezikom. Osnovno nas je, ko smo ušli tam razpisane učiteljske mesta na takih šolah, ki so bile doslej čisto slovenske, oziroma hrvatske. Razpisujejo se namreč za italijanske učitelje mesto v Kostobon, v Račah, na Roškem polju, v Gažonu in v Sv. Petru na Piranščini! Osnovno nas je, ker so to slovenski, oziroma hrvatski kraji. In glej: te šole niso navedene v razpisu šol s slovenskim, oziroma hrvatskim učnim jezikom, kar pomenja, da so te doslej naše šole kratkoročno odpravljene in se na mesto njih vsililo našemu ljudstvu — seveda, ne da bi ga kaj vprašali — italijanski! In vendar je n. pr. v Račah zahajalo v hrvatsko šolo nič manj nego 150 otrok! A državno ljudsko število leta 1910 — ki s svojim »občevalnim jezikom« gotovo ni bilo prikriveno nam v prilog — je izkazalo v Račah le desetotisoč, ne starih Italijanov, ampak tudi takih, ki so se bogve iz kakih vzrokov, le priglasi k italijanskemu »občevalnemu jeziku! — Slično je s pokrajinsko doslej hrvatsko ljudsko šolo na roškem polju, in v tem kraju se je povodom ljudskega števila le 19 duš zapisalo z italijanskim »občevalnim jezikom«. — V Sv. Petru na Piranščini se je zgledalo okoli 500 duš za slovenski in le 20 za italijanski »občevalni jezik«; in tudi pokrajinska šola je bila ustavljena kot slovenska! — Tudi v Gažonu, kjer so se preko štiri petine odločno priznavale za Slovence, je do vojne lepo vspela slovenska šola. To bi bilo navedenih nekoliko kričevih zgledov, kako se dela proti volji in koristi ljudstva s tem, da se naše šole enostavno ne le odstranjuje, marveč nadomešča s italijanskimi! Ali je to kulturno delo? Ne odgovarjamo — raje zaključujemo.

Pozdrav iz Amerike. Rojak iz Amerike, ki se preko Trsta povrača v svobodno domovino, nam je prinesel z drugim zanimivim gradivom prisrčne pozdrave našega starega znanca, prijatelja, bivšega častniškega kolega in odličnega člana našega gledališča, gospoda R. Hlače. Z veseljem sporočamo ta pozdrav vsem številnim njegovim znancom na tukajšnjem ozemlju, ker smo uverjeni, da ta pozdrav razveseli tudi njih. In to tembolj, ko jim moremo sporočiti, da delovanje g. Hlače kot ravnatelja jugoslovanskega biroja v New-Yorku in spretnega žurnalista, nahaja od strani naših rojakov v severni Ameriki zaslužen priznanje.

Zopet nesreča z orožjem! Iz Barokovelj nam pišejo: V soboto, dne 16. t. m. se je dogodila zopet nesreča vsled neopredelnega ravnanja v orožjem. 13letni deček G. Famos se je igral s samokresom, ki ga je bil iztaknil nekje v hiši. Bil je z orožjem pri oknu ustavljen, ki je prav nasproti šolskemu poslopju, ravno v času, ko so se zbirali otroci v šolo. Naenkrat počel strel in krogla zadela 12letno učenko Pavlo Mlač in je rani v hrbtenico. Prenesli so jo takoj v bolnišnico. Njeno stanje je opasno. — Sicer pa, kako pridejo otroci do orožja?

Ljudem, ki ne znajo hraniti skrbneje orožja, naj se odvzame orožni list, če ga sploh imajo.

Študentsko planinsko društvo, posvečeno v Trst. Napravi, če bo ugodno vreme, prihodnje nedeljo, 24. okt. 1920 jesenski izlet na hrib Kokot (670 m visok) nad Bazovico; odhod od rotunde pri Bosketu točno 8. u. zjutraj. Kosilo na vrhu Kokota iz nahrbtnika, povratek čez Bazovico v Trst. Ker je to izlet, ki bi se bil moral vseliti že 10. okt., zelo važen in ni težaven, se vabijo člani in prijatelji na mnogostevilno udeležbo.

Znanstvena predavanja prof. dr. Ravasinija v Trstu. Na inicijativu učitelja Pavla Gerželja, bo imel tržaški biolog prof. dr. Giorgio Ravasini, ravnatelj mednarodne revije »Scientia«, velik cikel predavanj v svrhu dobrotelnih namenov za ubožno prebivalstvo iz Tržača.

Uradne vesti

Občinski davek na glasovirje in biljarde. Z odlokom generalnega civilnega komisariata od 25. sept. št. 11. 243/4697 je bil uveden v mestu Trstu in okolici občinski davek na glasovirje in biljarde; odlok ima veljavno pričetni 1. januarja 1920. Davku so podvrženi vsi glasovirji in biljardi, ki se nahajajo v občini davek morajo plačevati vse osebe, ki posedujejo ali imajo pri sebi klavirje, oziroma biljarde, bodisi da so lastniki ali pa da imajo omenjene predmete v najemu. Letna svota davka znaša 20 lir za vsak klavir (tudi za one, ki so opremljeni z mehaničnimi ali električnimi sredstvi); 50 lir za vsak biljar v privatnih, 100 lir pa za vsak biljar v javnih prostorih. Glasovirji in biljardi, ki se nahajajo pri izdelovalcih ali trgovcih in so namenjeni za prodajo ali za oddajo v najem, niso podvrženi davku. Istotako so oproščeni plačevanja davka glasbeni zavodi in učitelji za glasbo, ki imajo dovoljenje za poučevanje. Za odmerjen svote, ki se mora plačati kot davek za leto 1920, morajo vse osebe, ki posedujejo ali imajo pri sebi glasovirje ali biljarde, naznaniti posest tukajšnjemu magistratu do 15. nov. 1920 na posebnih vzorcih, ki se dobe pri občinskem oddelku III. (soba 50.) Dolžnost do naznanitve velja tudi za one, ki so prodali ali odpustili glasovirje ali biljarde v tekočem letu in pred objavo tega naznani. Izdelovalci in prodajalci, ki imajo glasovirje ali biljarde v zgradbi ali na prodaj, so oproščeni dolžnosti do naznanitve. Kdor ne naredi predpisane izjave, se bo kaznoval z globo do 300 lir.

Mestna zastavljavnica. Danes, predpoldne, se bodo prodajali na prostovoljni dražbi razni dragoceni predmeti.

Miramarski park. Generalni civilni komisariat naznanja, da se bo od 1. novembra do prihodnjega februarja odpiral park občinstvu ob 7. predpoldne, dočim se bo zatvoritev vsrila kakor do sedaj ob solnčnem zahodu.

Iz tržaškega življenja

Ljubezna prijateljica. Včeraj je šla Amalija Nardon, zasebnica v Trstu po neki ulici. Srečala je svojo prijateljico in je, vsa vesela, da zopet vidi svojo znanco, vzkliknila:

»Bog te živi Katra. Srečno moje oči, da te po tolikem času zopet vidijo. Kako se kaj imaš? Si zdrava? Kaj, ali si se že omožila? Videla te že nisem celo večnost.«

»No, no omožila se sicer ravno nisem, toda o pravila, saj veš, imamo me ženske že glavo. Pred enim mesecem sem se hotela omožiti, toda moj ženim mi je zatrejal, da je eden nabogatejših. Saj veš, da se mora človek v takih stvareh preje dobro informirati, predno zaplove v pristan, ki se imenuje... zakon. Moje informacije o ženinu so se pa jako slabo obnesle. Zvedela sem, da je sicer bogat, a ne na denarju, ampak pomislite Amalija, na... otrocih.«

»Ah, ti oboja reva, tebi se je sedaj že sedma možitev ponesrečila. Toda kaj bi stale ta na cesti, ko burja tako brije. Trešči naju lahko ob ta in potem bi morale v bolnišnico potrepeljivo čakati, da nam zdravnik zopet zloži najine stare kosti na pravo mesto. Pojdite rajši domov, kjer se boste temeljito razgovorile pri »sladi dobrega kofeta.«

Kako so dandanes moški nestanovitni in na vse zadnje še... lažjivi. Mislijo res, da je zakon z medom namazan križ — med polže mož, ženi pa ostane... križ.«

Obo sta bili zadovoljni s sklepom, in napotili sta se na Amalijin dom. Tu se je šele razvil pravi »Linder Linder«. Konec temu velevažnemu pogovoru je napravil kazalec na uri, ki se je vedno bolj pomikal proti največji številki. Amalija se je oprostila prijateljici z izgovorom:

»Oprostite moja ljuba, kajti moj soprog pride ob 12. uri domov in sama veš, da pri zakonlihih ljubezen skozi... železce. Če ni točno ob 12. kolikor na mizi, potem dela »svraga«. Ako le par minut čaka na jed, mu je vse preslano, prekldo, prevroče in »primojeno«. Samo to ti polagam na srce, da se nikoli ne omožiš!«

Po teh besedah je izginila v kuhinjo, kjer je šlo v naglici vse narobe. Tu je prevrnila lonec, tam zliła vodo, na kratko povedano, v kuhinji je bil cel sodni dan.

Omenjena Katra Nobile je med odsotnostjo Amalije pokradla raznega perila za »balo« in za svojo poročni nakit tudi nekaj zlatenice. Ko se je dobro »nabarala« ukradenih stvari, jo je odkrila urnih hrač. Čez nekaj časa pride Amalija zopet nazaj v sobo, toda prijateljice ni bilo več. Amalija je zadostvoval samo en pogled, in takoj je spoznala, da se je prijateljica privoščila tuje blaga. Vsa zaspeljena je uboga Nardon priletela iz ulice S. Maria Maggiore na kvesturo, kjer je naznanila svojo »prijateljico«, ki ne ve razločevati, kaj je moje in kaj je tvoje.

Velik požar. Včeraj dopoldne okoli 10. ure je izbruhnil požar v skladišču lesa, last Julija Minz. Ogenj je nastal v baraki, napolnjeni z lesom. Valed burje so je požar čisto hitro razširil, da ga ni bilo mogoče takoj pogasiti. Le pridnosti ogenj, ki se je zahvatil, da ogenj ni vpepelil še drugih barak. Po enournem delu so gasilci pogasili škoda znaša približno 200.000 lir, ki je pa krita z zavarovalnico. Požar je nastal iz neznanh vzrokov.

Tatvina v tobakarni. Preteklo noč so neznan tatvini vliomili v trafiklo Antona Zottar, v ul. Farneto št. 748. Zaželeli so si cigarete in tobaka. Svoje delo so opravili popolnoma nemoteno. Pokradli so za 2350 L raznih cigaret in vžgalice. Dolgo se niso »tičili« veseliti svojega plena, ker včeraj popoldne so stražarji pri Bosketu zasledili omenjene »gospode«, ki so si delili plen. Redarji so jim tobak zaplenili, v skupni vrednosti 380 L.

Vlom v škedenju. Preteklo noč so neznan zlikovci vdrl v trgovino jedil, last Alešija Vinaifer v škedenju. Poročilo se je, da so skoro gotovo rabili pri vlomu dela. Odnosli so za 1700 L raznih jedil.

Nesreča na delu. Včeraj popoldne je peljal 14letni Ernest Bermun po ulici Commercio ročni vozček. Ker mu je prišel vst v premočnem naprtu za njim pa prihajala električna železnica, se ubogi železnice ni mogel nikamor ogniti. Voz električne železnice ga je tako nesrečno podrl, da je zadobil težke notranje poškodbe. Sprejeli so ga v bolnišnico v X. oddelku.

Brigirski razčrpanje. Jožef Nikaj, stanujoč v ul. Maurizio št. 1, je bil nekaj dni odsoten ter na uravil izven mesta. Ko se je včeraj vrnil, je zapazil, da je vse stanovanje premetano in v neredu. V njegovi odsotnosti mu je zmanjkala ena obleka in par čevljev v skupni vrednosti 600 lir. O tatovini ni nikakega sledu.

Pri delu se je ponesrečil. 24letni kotlar Jožef Artusi je delal v svoji delavnici. Kar mu odleti veliki kos lesa, ki ga je odsekaj, na glavo in mu pridržen precej globoko rano. Na rešilni postaji je dobil prvo pomoč, nato pa je moral v mestno bolnišnico.

Burja. Včeraj zvečer ob 7. uri so pripeljali v bolnišnico 20letno Ano Grubisa iz Buzeta. V ulici Sv. Mihaela je jo vrgla burja ob tla. Pri padcu se je poškodovala na nosu in pretresla možgane. Pripeljali so jo v bolnico v IV. oddelku.

To in ono

Za skupno znanstveno delovanje. Listi javljajo iz Londona, da so mnogostevilni profesorji na univerzi v Oxfortu v zvezi z drugimi učenjaki poslali nemškimi in avstrijskimi profesorjem in učenjaki pismo, v katerem obžalujejo, da je vojna pretrgala prijateljske vezi med angleškimi in nemškimi ter avstrijskimi učenjaki. Profesorji oxfordске univerze žele, da se vsa nasprotja, ki so nastala za vojne, pozabijo in da se zopet prične s skupnim delom na polju znanstvenega raziskovanja in duševnih idejlov.

Moderna služkinja. »Gospa svetnikova, včeraj sem videla vašega moža z vašo kuharico v kinu!« — »Ah, gospa ravnateljica, mi imamo sedaj tako skromno služkinjo! S prejšnjo kuharico je moral moj mož vedno hoditi v gledališče.«

Nova iznajdba. Admiral Fournier je poročal v akademiji znanosti o novi iznajdbi inženjarske Letha. Nova iznajdba obstoja v tem, da omogoča električni kabel, združen z električnim signalnim aparatom za luč in zvok, celo v največji meji ladji ratom za luč in zvok, smer in pripelje v pristanišče. Mornariški minister, ki je prisostvoval popolnoma posrečenemu poizkusu, je sklenil, položiti take kable v najkrajšem času v vseh pristaniščih. Kakor poroča »Matin«, nameravajo položiti take kable v Canalu la Manche, da bi promet med Francijo in Anglijo ne bil več odvisen od megle.

Ginljiv prizor na ženskem kongresu v Kristijanji. Ženskega kongresa v Kristijanji se je udeležila tudi jugoslovanska pisateljica Izidora Sekulčeva. V času njenega govora je prišlo do ginljivega prizora, ko so pribile k njej navzoče bolgarske žene in je jokajoč, poljubljale roko, opravičujoč bolgarski narod, ker je bil izdajsko napadel Srbijo.

Dobički švice za časa vojne. Po vojni se je bila raznesla po svetu vest, da je švice za časa vojne jako obogatelja. Sedaj pa je naznanil predsednik švicarskega departementa Mosy, da se je imetje kantonov v vojni znižalo za eno milijardo.

Vrh iz soli. Na San Domingu v zapadni Indiji se nahaja vrh, ki je ves iz soli. Soli je v tem vrhu za 72 milijonov ton.

Marconi je ladija. Na Marconijevi ladiji »Elektra« so radiotelegrafne postaje, brezžični telefon, po katerem se more govoriti na tisoče milj oddaljenosti, mikrofoni, po katerem morejo na ladiji poslušati na širokem morju koncerte, ki se vrše v Londonu ali Parizu. Ladija ima nadalje radiogoniometer, s katerim se more vedno določiti, kje se ladija nahaja, in radiotelemer, s katerim se more ladija izogniti nevarnostim. Tako je ladija preskrbljena z vsemi tehničnimi možnostmi.

Papež v filmu. Ameriške filmove trdijo se do bile od Vatikana dovoljenje za predstavljanje papeža v filmu. Predstavljanje se bo vsrilo pri nabozanih slavnostih v Lurdu.

Zanimivosti z ženskega mednarodnega kongresa v Kristijanji. Angleški listi poročajo z ženskega kongresa podrobnosti iz katerih je razvidno, da je feminizem povsod znatno napredoval in doseglj uspehe. Odbor za žensko volilno pravico je tekom šestih let zmagal s svojimi zahtevami v 23 državah. Švedska stoji glede feminizma na prvem mestu. Od leta 1915 je dobila na švedskem nezakonsko dete postavno pravico, da je mora vzdrževati oče v

svojih premočanjih razmerah. Nadaleje ima pravico do pooblaščenja kakor zakoniti otrok. Odgovornost oženjenega očeta je po postavi priznana in on, ki zapusti mater in otroka, zapade hinko kazni do dveh let zapora. Švedska je nadalje sprejela novo poročno postavu, ki popolnoma izjednačuje moža in ženo medsebojno in napram otrokom. Zena kakor mož sta dolžna, da skrbita za skupno življenje. Ni treba, da je ta skrb izražena vedno v denarju, računa se tudi delo žene v hiši. Pred poroko se imajo z obeh strani podati točne ekonomske informacije, da se more odrediti preskrbevanje z obeh strani. Zjednačenje žene in moža je tudi glede na civilne službe popolnoma izvedeno. Kongres se je izrekel za to, da naj bo švedski postava model za ostale države. Islendška delegacija je naglašala, da je v njeni deželi že 4 mesece določena za ženo možnost, da jo izvolijo za svečeno. Kongres je dalje zaključil, da žena, poročena z možem druge narodnosti, sme obdržati svojo oziroma voliti med svojo in možovo narodnostjo.

Za tiskovni sklad »Edinosti«

V Ajdovščini nabrala g. ca Dora Jerasova med ajdovskimi narodnjaki 445 L. — (Darovali so: Neime-novan trgovec 100 L, neime-novan notar 50 L, Dr. Lokar 10 L, Ajdovka 10 L, neime-novan 100 L, Ant. Križaj 100 L, Ivan Kobal 5 L, neime-novan 10 L, Mihael Malik 30 L, Španski Janez 10 L, Bratina Mirko 10 L, Ajdovec 10 L, neime-novan 10 L. Dosedaj izkazanih 1. 16.689/54, v današnjem izkazu L 445/—, Skupno L 17.134/54.

!JUGOSLOVENI!

Zbirajte pridno za »TISKOVNI SKLAD EDINOSTI«.

Borzna poročila.

Tečaji:

V Trstu, 21. oktobra 1920.

Jadranska banka	465
Cosulich	500
Dalmatia	360
Gerolmich	1900
Libera Triestina	666
Lloyd	1980
Lussino	2300
Martinolich	347
Oceania	465
Premuda	500
Triepovich	535
Ampela	620
Cement Dalmatia	365
Cement Spalato	410
Krka	502

Tuja valuta na tržaškem trgu:

V Trstu, 21. oktobra 1920.

Neprepčatene prone	750/—	8/—
avstrijsko-nemške krone	670/—	725
čehoslovanske krone	32/—	33/—
dinarji	72/—	76/—
marke	38/50	39/50
dolarji	26/20	26/30
francoski franki	170/50	171/—
švicarski franki	410/—	414/—
angleški funti, papirnati	90/25	90/50
angleški funti, zlati	105/—	106/—
rublji	24/—	25/—
napoleoni	85/—	86/—
leji	44/—	45/—

Poslano*)

Naznanjam slavnemu občinstvu in cenjenim odjemalcem, da sem odprl novo veliko delavnico ur in zlatarnice. Jamčim za vsako popravo žepnih ur, budilk in kronometrov. Istočasno naznanjam, da kupujem srebrni denar in ga plačujem po najvišjih cenah.

ALOJZIJ POVH

sodni izvedenec

Trst, Piazza Garibaldi 3

(prej Barriera) Tel. 3-29

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon veleva.

MALI OGLASI

se računajo po 22 stotnik beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotnik beseda. Najmanjša pristojbina L 4.—. Kdor išče službo plača polovično ceno.

ZGANJARNA se proda v spodnji okolici. Naslov pove uprava. 439

NA PRODAJ je 5000 komadov strešne epeke »Zebakov« v dobrem stanju in ceno. Polajnila daje Franc Mrhar, posestnik v Planini št. 107 pri Rakeku. 442

TRGOVSKI pomočnik išče službe. Več je slovenskega in italijanskega jezika. Sprejme tudi službo težaka ali kaj sličnega. Naslov pri upravi. 441

DVE KOČIJI, novi in veliki za dva upretna konja se prodasta pri Francu Bombač, Rakek 50. 440

IŠČE SE nemeblirana soba v novem mestu ali v novi barieri. Ponudbe na upravo pod št. 34. 443

LEPO KMETSKO posestvo 10 minut od mesta Maribor. 24 osalov zemljišča, obstoji iz polja, travnikov in gozda, hiša, gospodarsko poslopje, hlev in živina, se takoj proda. Dalje: trgovske hiše v središču mesta in lepe stanovanjske hiše. Posajila daje realitetna pisarna »Havlik«, Maribor, Gregorčičeva ulica 6, tel. 132, priložiti znanako. 437

PSA CUVAJA na verigi kupi tovarna testenin v Il. Bistrici. 436

SPREJME se takoj shikarski in plesarski pomočnik. Miro Vičič, Postojna 125. 416

GUIDO PLONER izdeluje in popravlja harmonike vsakega sistema. Via della Fornace št. 3. 418

TAMBURICE kupim za vsako ceno. Ponudbe na Terčič, Števerjan pri Gorici. 424

ISCEN sampanjske steklenice. Guliti, via Settefontane 23. 428

CEPLJENE trije prodaja Fran Tavčer, Kreplje, pošta Dutovlje. Naročila izvršuje tekom enega meseca. Kupuje kolči in bilje »Portales«. 439

KROJACNICA Avgust Stular, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 391

ZA ZLATO, srebro in krone plača najvišje cene Pertot, urar, Ulica S. Francesco št. 15, II. 264

MODISTKA se priporoča cenj. damam v mestu la v okolici. Ulica Alessandro Volta 2. V. (pri ljudskem vrtnu). 212

ZASTOPSTVO JUŽNE ŽELEZNICE

Prodaja vozniških listov iz Logatca za vse postaje južne železnice, v Jugoslaviji in Nemški Avstriji v potniški pisarni »COSULICH«, Società Triestina di Navigazione via Milano 10, pritičje. (164)

AMBULATORIJ

u Sežani št. 47, I n.

Naznanja se slavnemu občinstvu, da ostane od danes naprej kabinet odprt vsaki dan od 9 zjutraj do 6 pop.

Brezbolesto izdiranje zob.

Izvršujejo se vsa dela po najmodernejših tehnikah ter se poponomajamčijo

(212) Najzmernejše cene

FRANCESCO BEDNAR

Trst, ul. Cavanjane 19

PAFF

Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški izumitelj Seldel & Neumann in

Singer & Gasser

Bogata zaloga vseh potrebnih. Mehanična delavnica za vsako popravila.

Tvrdo ustanovljen 1. 1878

FRANCESCO BEDNAR

Trst, ul. Cavanjane 19

JADRANSKA BANKA

Del. glav.: K 30.000.000. Rezerve K 10.000.000

Belgrad, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatica, Sarajevo, Split, Šibenik, TRST, Zadar, Zagreb

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejema vloge

na hranilne knjižice ter jih obrežuje po 3/4 v a v bancigiro prometu po 1/2.

Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odgovodi, sprejema po posebno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes).

Bančni prostori v Trstu se nahajajo: ul. Cassa di Risparmio, ul. S. Nicolò

Telefon: št. 1468, 1799, 2676

Blagajna posluje od 9 do 1